

P O V Z E T K I

Darja Zaviršek

DISKURZI O NASILJU IN POMOČI

Sociologinja dr. Darja Zaviršek je docentka za antropologijo in socialno delo na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani, predavateljica na področju duševnega zdravja v skupnosti in vprašanja spolov in ustanoviteljica Modre - Skupine za raziskovanje in uresničevanje psihosocialnih potreb žensk.

Avtorica se v članku ukvarja s temeljnimi načeli dela z ženskami, ki preživljajo nasilje, in med njimi poudari: razumevanje spolno specifične socializacije, pomen informacij, terminologije prizadete, opolnomočenja, zavedanja, da je pomoč ženskam tudi pomoč otroku, razumevanje zgodbe žensk, izdelovanje načrta za varnost itn. V nadaljevanju se ukvarja z nujnimi znanji, ki jih morajo imeti socialne delavke, ki delajo s povzročitelji, katerih skupna značilnost je, da se ne morejo vživeti v čustveno dogajanje, ki ga sproži njihovo nasilje. Članek razjasni razloge, zakaj je bilo delo z ženskami, otroki in povzročitelji v socialnem delu zanemarjeno, in poskuša odgovoriti na vprašanje, zakaj posamezniki in posameznice nasilje izvajajo, ga vzdržujejo in prikrivajo. S pomočjo psihoanalitične feministične paradigme poskuša pojasniti pomen identifikacije otroka z subjektom, ki je nosilka ali nosilec želje, ki je v zahodnih kulturah praviloma moški, ideja intersubjektivnosti pa je prav v tem, da postaneta subjekt želje tako ženska kot moški. To v temelju spremeni spolno specifična znanja in odpira možnosti za nove identitetne položaje glede na spol.

Andreja Čufer

ŽENSKA V RAZMERJU DO PROSTORA IN DRUŽBE

Sociologinja mag. Andrejka Čufer je soustanoviteljica Ženske svetovalnice in Ženskega centra in sodelavka pri različnih projektih in akcijah s področja nevladnih organizacij, ki se navezujejo na žensko področje.

Termin »ženski prostori« ne označuje zgolj fizičnega prostora, na primer sobe ali hiše; z njim razumemo zlasti prostor kot kategorijo, ki označuje možnost, da oseba izstopi iz vlog, ki jih določuje/predpisuje/vsiljuje družba. V našem primeru to pomeni, da se lahko v ženskih prostorih ženska otrese vlog in vzorcev, ki jih preživlja v svojem vsakdanjem življenju, in poskuša najti svojo identiteto. Vsakodnevno se nahajamo v situacijah, ko posredno in neposredno dobivamo sporočila, da nismo to, kar mislimo, da smo. Avtoričin namen je zlasti osvetliti, kaj pravzaprav prostor je, kakšni pomeni in simboli ga opredeljujejo, katere so njegove dimenzije in kako se odražajo v širšem družbenem kontekstu. Vzporedno s tem hoče prikazati tudi razmerje med ženskami in prostorom: kateri prostori pripadajo ženskam in kaj se zgodi, če se ženske znajdejo v prostoru, v katerega »po definiciji« ne sodijo. Drugi razlog, ki jo je vodil pri pisanju, je želja po razjasnitvi večne dileme, zakaj se ženske pogosto znajdejo v dualizmu negativno/pozitivno, dobro/slabo. Različni prostori, ki pripadajo ženskam, so velikokrat protislovno opredeljeni. Na eni strani se jih ne upošteva dovolj, se jim zmanjšuje njihov pomen (gospodinjstvo), po drugi strani pa se jih povečuje in postavlja na piedestal (materinstvo).

Silke Bercht

»KER NISEM MOGEL NAJTI JEDI, KI BI MI DIŠALA« O IZGUBI NEKE SVOBODE

Diplomirana socialna delavka Silke Bercht se ukvarja s teoretskimi vprašanji v zvezi z motnjami hranjenja in dela kot svetovalka na tem področju.

Avtorica analizira specifične oblike motenj hranjenja kot procese, pri katerem so uživanje hrane

in iz tega izhajajoči pomeni v jedru subjektivnega spoznanja lastnih potreb in telesnih reprezentacij. Telo in ravnanje s hrano oziroma izgibanje hrane so simboli, s katerimi se prizadeta oseba artikulira. Avtorica predstavi psihodinamski koncept pomoči. Hkrati pa opozarja na motnje hranjenja kot specifično polje spopadanja s spolnimi razlikami in neenakostmi v zahodnih družbah. Motnje hranjenja so v tem smislu imaginarna oblika reševanja konfliktov v okviru spolno specifične odvisne družbe. So strategija ravnanja, s katero naj se ohrani nadzor nad življenjem. Ženske z motnjami hranjenja so predstavljene kot osebe, ki se gibljejo med dvema točkama napetega loka, ki pozicionira telo kot »pozabljeno tujstvo« (*vergesenste Fremde*) in je hkrati področje, skozi katerega se manifestira moč (*Austragungsort der Macht*).

Vesna Leskošek

TEORIJA IN PRAKSA NA PODROČJU SPOLNIH ZLORAB

Socialna delavka in sociologinja mag. Vesna Leskošek je vodja Centra za pomoč mladim v Ljubljani.

V letu 1996 smo v Sloveniji dobili tri prevode knjig o spolnih zlorabah. Še leto prej pa zbornik tekstov različnih avtoric na temo nasilja in spolnih zlorab. Po svoji vsebini in ravni teoretske refleksije se med sabo precej razlikujejo. Vprašanje, ki je avtorico vodilo v pregled vseh štirih, je, kakšne poglede, doktrine ali prakse vnašajo v naš prostor. Praksa psihosocialnih služb na tem področju je namreč dokaj slaba in pogosto za žrtev popolnoma nesprejemljiva. Poleg pomanjkljivega sistemskega reševanja takemu stanju botruje tudi slaba doktrina posameznih strok ali njihovih predstavnic in predstavnikov. Odgovore je poiskala v primerjavi prevedenih knjig. Primerjala je definicije spolnih zlorab, vzroke zanje, cilje intervencije, sredstva in strokovno vlogo. Razlike, ki so se pokazale, so velike in bi morale biti predmet resnejših razprav, zlasti zaradi učinkov, ki jih imajo na tiste, ki so preživeli spolne zlorabe.

Mojca Urek

OD FEMINISTIČNE SOCIALNE AKCIJE DO FEMINISTIČNEGA SOCIALNEGA DELA

Mag. Mojca Urek je asistentka na Visoki šoli za socialno delo, kjer dela na področju duševnega zdravlja v skupnosti. Je aktivna članica društva Ženska svetovalnica.

Avtorica v tekstu razgrne nekaj pogostih ravnanj socialnih služb, ki se kažejo bodisi kot nesenzibilna za potrebe žensk ali kot bolj odkrito seksistično ravnanje. Na primeru nasilja nad ženskami, ki je morda najbolj pereča feministična tema, nakaže nekatere možnosti, ki jih ponuja feministični teoretski okvir z bogato socialno prakso na tem področju. Še preden smo začeli govoriti o feminističnem socialnem delu, ugotavlja, smo bili znotraj ženskega gibanja priča dolgoletni praksi socialnih dejavnosti, ki so odpirale celo vrsto tabu tem ter konkretno odgovarjale na določene potrebe žensk, ki jih je socialno delo v svoji tradicionalni inačici neustrezno pokrivalo ali povsem prezrlo (nasilje v družini, posilstva, spolne zlorabe itn.). Avtorica opiše tudi feministične socialne akcije, ki jih poznamo pri nas.

Diana Jerman

PRIMER IZ PRAKSE ŽENSKÉ SVETOVALNICE

Diplomirana socialna delavka Diana Jerman je vodja projekta »Šentmar - Pomoč, samopomoč in informacije o duševnem zdravju« v Kopru.

Avtorica je s primerom iz prakse Ženske svetovalnice in z obdelavo vprašalnika iz obdobja prvih dveh let predstavila delovanje te nevladne organizacije. Delo Ženske svetovalnice temelji na feministični perspektivi, kar vnaša v proces svetovanja drugačno dimenzijo. Osnovna načela dela so: popolna zaupnost podatkov, brezplačnost, podpora ženskam, ki jih družba še dodatno zapostavlja. Poleg tega temelji koncept Ženske svetovalnice na načelu, da imata v procesu svetovanja obe udeleženki določene spretnosti, ki jih skupaj uporabljata pri reševanju problemov.